

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw
nabij Jubbega

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0496879.100
concept revisie 0A
3 april 2025

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega

projectnummer 0496879.100
documentnummer 496879-NT-01
concept revisie 0A
3 april 2025

Auteur(s)

A. Wiersma

Opdrachtgever

Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.
K.R. Poststraat 101
8441 EN Heerenveen

Gecontroleerd

E. Goutbeek

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum

3 april 2025

beschrijving

concept

vrijgave

J. Fuite

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	6
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	6
2.2	Effectbepaling voornemen	7
2.3	Soortbescherming	8
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	8
2.3.2	Vogels	8
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	10
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	12
2.3.5	Amfibieën	15
2.3.6	Reptielen	16
2.3.7	Insecten	17
2.3.8	Zorgplicht	17
2.3.9	Invasieve soorten	18
2.4	Natura 2000	19
2.5	NNN	20
2.6	Overig provinciaal beleid	20
2.6.1	Natuur buiten NNN	20
2.6.2	Weidevogelkansgebied en ganzenfoerageergebied	21
2.6.3	Beschermde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap	21
2.7	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	22
3.	Conclusie & advies	23
3.1	Soortbescherming	23
3.1.1	Zorgplicht	24
3.2	Gebiedsbescherming	25
3.2.1	Natura 2000	25
3.2.2	NNN	26
3.2.3	Natuur buiten NNN	26
3.2.4	Overig provinciaal beleid	26
3.3	Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap	26
3.4	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	26
	Literatuurlijst	27
	Bijlage 1 Wettelijk kader	29
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	38
	Bijlage 3 Rode Lijst-soorten uit NDFF	41

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

In opdracht van Van Wijnen is door Antea Group een natuurtoets opgesteld ten behoeve van de realisatie van een nieuwe woonwijk ter hoogte van de 1^e Wijk te Jubbega (provincie Fryslân, gemeente Heerenveen). Het plangebied is gelegen ten zuiden van de Line en ten oosten van de 1^e Wijk te Jubbega. Het plangebied omvat de kadastrale percelen 528 (gedeeltelijk) 530, 531, 532 en 3.967 (gedeeltelijk) binnen sectie K gelegen in de kadastrale gemeente Mildam. De exacte inrichting van het plangebied is nog onbekend. Ten behoeve van het planvoornemen wordt een (deel van) de bosschages ten noorden en oosten van het plangebied geroid. Mogelijk worden een sloot en enkele droogstaande greppels gedempt in het plangebied. Er worden geen gebouwen gesloopt. Het is nog niet bekend wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd, maar in ieder geval niet voor 2026.

In figuur 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1: Regionale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron achtergrond: ESRI luchtfoto 2023

Figuur 1.2: Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron achtergrond: ESRI luchtfoto 2023

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of houtopstanden (Omgevingswet (Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of op de - in het kader van de Ow beschermde natuurwaarden - als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden aan de Ow en overige beleidskaders. Tevens wordt hier kort aandacht besteed aan kansen voor de natuur;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven. In bijlage 3 worden de Rode Lijst-soorten uit NDFF benoemd.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.6 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan beschermde soorten onder de Ow en aanwezige invasieve soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de Provincie Fryslân en beschermde houtopstanden onder de Ow. In paragraaf 2.7 worden kansen voor het verhogen van de natuurwaarden in het plangebied uiteengezet.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Ow (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Methodiek

Op 6 maart 2025 vanaf circa 13:00 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij onbewolkt weer, windkracht 2 Bft. en 15 °C. Het plangebied is te voet bekeken. De bomen in het plangebied zijn gecontroleerd op aanwezige boomnesten, holttes en scheuren. Verder is in het plangebied gezocht naar mogelijke verblijfplaatsen voor zoogdieren en amfibieën, zoals in aanwezige bosschages en ruigten.

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich tussen de 1^e Wijk en de Bramenstraat ten zuiden van Jubbega. Ten noorden, westen en oosten van het plangebied bevinden zich bosschages en houtwallen. In deze bosschages en houtwallen staan soorten zoals gewone esdoorn, zomereik, berk, hulst en hazelaar. Het plangebied zelf bestaat grotendeels uit een grasland wat in zuidelijke richting doorloopt. Ten zuidwesten van het plangebied ligt een maïspaneel. Langs de randen van het grasland zijn greppels aanwezig waarin geen water stond van het terreinbezoek. In de sloot ten zuiden van het plangebied stond wel een ondiepe laag water.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied en de omgeving.

Figuur 2.1 Impressie van het plangebied en de omgeving. Bron: Antea Group, 2025.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden tijdens de realisatiefase:

- De houtwal met bomen en ondergroei langs de 1^e Wijk ten oosten van het plangebied wordt (deels) geroid en afgegraven;
- Er worden enkele bomen en struiken geroid in het noordelijke boschage ten behoeve van de aanleg van het nieuwe fietspad;
- Er worden mogelijk enkele sloten/greppels gedempt in het plangebied;
- Er worden woningen gerealiseerd in het plangebied;
- Er worden wegen, een fietspad en groenvoorzieningen gerealiseerd;
- Er wordt gebruik gemaakt van bouwverlichting tijdens de realisatiefase;
- Er vindt verstoring plaats door geluid en trilling tijdens de realisatiefase.

Tijdens de gebruiksfase zijn de volgende activiteiten van toepassing die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- Er zal sprake zijn van toename van verkeer in het plangebied;
- Er zal sprake zijn van permanente (straat)verlichting;
- Er zal een toename van geluid en trillingen plaatsvinden.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie (NDFP-waarnemingen laatste 5 jaar), het bekende natuurlijke verspreidingsgebied van beschermde soorten en de bevindingen uit het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van leefgebied van amfibieën, vissen, weekdieren, kreeftachtigen, vaatplanten, bladmossen en varen worden uitgesloten.

Aanwezigheid van de overige soortgroepen (broedvogels, vleermuizen, landzoogdieren, reptielen en insecten) kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4) in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFP, 2020-2025).

Soort	Categorie
Aalscholver	2
Bosuil	3
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Havik	4
Huismus	1
Huiszwaluw	2
Kerkuil	1
Ooievaar	3
Roek	2
Torenvalk	4
Wespendief	4

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd omgevingsvergunningaanvraag flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals buizerd en havik), gebouwbroedende soorten (zoals gierzwaluw, huismus en huiszwaluw) en overige soorten (zoals ooievaar).

Tijdens het terreinbezoek zijn binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden geen potentieel jaarrond beschermde nesten in bomen gevonden.

De graslandpercelen in het plangebied kunnen wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals buizerd en havik. Voor deze en overige boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving. Tijdens en na afloop van de

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie OA
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

werkzaamheden blijft er voldoende vergelijkbaar foerageergebied ten zuiden van het plangebied behouden. Daarom zijn voor soorten met een jaarrond beschermd nest in bomen geen vervolgstappen benodigd.

In de omgeving van het plangebied zijn gebouwen aanwezig. Tijdens het terreinbezoek zijn hier huismussen gehoord. In de gebouwen kunnen ook andere soorten, zoals gierzwaluw en huiszwaluw broeden. De gebouwen en bijbehorende groenvoorzieningen zoals tuinen blijven behouden. Bovendien zijn deze gebouwbewonende soorten goed aangepast aan menselijke verstoringbronnen. Daarom heeft het planvoornemen geen effect op gebouwbewonende soorten met een jaarrond beschermd nest zoals de huismus.

Geschikt broedbiotoop voor koloniebroeders, zoals aalscholver is in (de omgeving van) het plangebied niet aanwezig. Ook ontbreekt broedbiotoop voor de ooievaar (grote boomnesten of nesten op palen) en torenvalk (nestkasten op palen of boomnesten). Daarom is aanwezigheid van nesten van deze soorten uitgesloten in de omgeving van het plangebied.

Er is geen sprake van een overtreding van een verbodsbepaling uit de Ow wat betreft jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4).

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de tabel op de volgende pagina zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5) in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFP, 2020-2025).

Soort	Categorie
Boerenzwaluw	5
Gekraagde roodstaart	5
Kokmeeuw	5
Scholekster	5
Spreeuw	5

Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. De weilanden in het plangebied kunnen broedgebied vormen voor de scholekster. Er is echter voldoende alternatief broedgebied in de weilanden ten zuiden van het plangebied voor de scholekster.

De boerenzwaluw kan tot broeden komen bij bebouwing in de omgeving. Ook zijn er enkele nestkasten aangetroffen waarin de gekraagde roodstaart kan broeden. De bebouwing en deze nestkasten blijven behouden tijdens en na de werkzaamheden.

Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming voor de bovengenoemde soorten rechtvaardigen. De categorie 5 soorten valt daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele potentiële algemene broedvogels waargenomen. Het gaat onder andere om merel, winterkoning en roodborst. In een groot deel van het plangebied kunnen vogels tot broeden komen. De graslanden zijn geschikt voor groundbroeders zoals Kievit, scholekster, grutto en graspieper. De bosschages zijn potentieel broedgebied voor struweelvogels, zoals merel, roodborst en vink.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Bal). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn (zie kader vervolgstappen). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Ow aan de orde.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Naar verwachting is het niet mogelijk om geheel buiten het broedseizoen om te werken gezien de lange duur van de werkzaamheden. In dat geval kan het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. De graslandpercelen moeten voorafgaand en tijdens het broedseizoen kort gehouden worden en er dienen stokjes met lintjes geplaatst te worden om groundbroeders te weren. De ecooloog dient in het veld de werking van deze maatregelen te controleren en eventueel bij te sturen.

De bosschages kunnen niet ongeschikt worden gemaakt voor broedvogels. De houtwal ten oosten van het plangebied kan mogelijk voor broedseizoen weggehaald worden om broedvogels daar te voorkomen. Voordat gerooid kan worden moet middels nader onderzoek zijn uitgesloten dat andere beschermde natuurwaarden, zoals verblijfplaatsen voor marterachtigen aanwezig zijn.

Wanneer ongeschikt maken niet mogelijk is kan (een deel van) de werkzaamheden mogelijk worden opgestart voorafgaande aan het broedseizoen en worden gecontinueerd in het broedseizoen. In overleg met een ecooloog dient bepaald te worden welke werkzaamheden in het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd.

Wanneer ook deze werkwijze niet haalbaar is, dient het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is. Een andere optie is het instellen van een verstoringzone rondom de nestplaats waarbinnen niet gewerkt wordt.

Wanneer één van bovenstaande werkwijzen wordt gehanteerd is er geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de OW.

Vervolgstappen algemene broedvogels

- Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli).

Wanneer gewerkt wordt in het broedseizoen dient de onderstaande werkwijze gevolgd te worden:

- In overleg met de ecooloog (delen van) het plangebied ongeschikt maken voorafgaand aan het broedseizoen door het maaien en korthouden van de vegetatie en/of het plaatsen van stokjes met lintjes;
- Opstarten (deel van de) werkzaamheden voor het broedseizoen en continueren in broedseizoen in overleg met de ecooloog;
- Controle op broedvogels voorafgaande aan de werkzaamheden door een ecooloog.

De rooiwerkzaamheden in de bosschages kunnen alleen worden verricht wanneer middels nader soortonderzoek is uitgesloten dat er verblijfplaatsen van zoogdieren (zoals kleine marterachtigen en grote bosmuis) aanwezig zijn.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime HR (artikel 11.46 Bal)
Gewone dwergvleermuis	X
Laatvlieger	X
Rosse vleermuis	X
Ruige dwergvleermuis	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie OA
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen in bomen aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden daarom niet verwacht.

In de omgeving van het plangebied zijn wel gebouwen aanwezig met potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten. De gebouwen worden echter niet aangetast door de werkzaamheden. De werkzaamheden hebben dus geen effect op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Wel dient lichtuitstraling tijdens de werkzaamheden voorkomen te worden in de actieve periode van vleermuizen welke loopt van circa april t/m oktober tussen zonsondergang en zonsopkomst. Dit kan door de bouwverlichting tijdens de bouwfase af te schermen, bijvoorbeeld met een kap op de verlichtingsbron en deze uitsluitend op de werkterreinen te richten.

In de gebruikssituatie zal in het gebied permanente verlichting geplaatst worden. Geadviseerd wordt in ieder geval uitstraling naar de omgeving (zoals de woningen, watergang en het bosschage) te voorkomen, zodat aanwezige vleermuizen niet worden verstoord. In het kennisdocument 'gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis' van BIJ12 (2024ab) staan richtlijnen waaraan de verlichting moet voldoen om verstoring te minimaliseren. Voor de implementatie van de verlichting kan een verlichtingsplan worden opgesteld. In onderstaand kader zijn de vervolgstappen wat betreft vleermuizen samengevat.

Wanneer bovenstaande werkwijze wordt gehanteerd is er geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de OW.

Vervolgstappen verblijfplaatsen vleermuizen

- Bij gebruik bouwverlichting dient deze afgeschermd te worden en uitsluitend gericht te zijn op het werkterrein;
- De toekomstige verlichting in het plangebied dient vleermuisvriendelijk te zijn. Er wordt geadviseerd uitstraling van bouwverlichting naar de omgeving (met name gebouwen, watergangen en bosschages) te voorkomen en eventueel een verlichtingsplan op te stellen.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

De houtwal ten oosten van het plangebied kan een vliegroute voor vleermuizen vormen. Echter vormt het bosschage aan de overzijde van de watergang parallel aan de 1^e Wijk een alternatieve vliegroute waarmee de houtwal niet als essentiële vliegroute wordt aangemerkt.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

De weilanden en bosschages in het plangebied kunnen fungeren als foerageergebied. Er is geen sprake van unieke vegetatiestructuren die in de omgeving niet aanwezig zijn. Rondom het plangebied is voldoende gelijkwaardig foerageergebied aanwezig. Daarmee is er geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDF, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren
Bunzing		X	
Egel			X
Ree			X
Steenmarter			X
Wolf	X		

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van de boommarter, das, eekhoorn, grote bosmuis gedaan (NDF). Op basis van het terreinbezoek is gebleken dat in de omgeving van het plangebied mogelijk toch geschikt leefgebied aanwezig is voor deze soorten, zoals de (deels) te rooien bosschages rondom het plangebied (zie figuur 2.1). Bovendien valt het plangebied binnen het landelijke verspreidingspatroon van deze soorten. Daarom zijn deze soorten ook meegenomen in de onderstaande toetsing.

Boommarter

De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. Het gaat om verschillende typen bos, van jong moerasbos tot oud loofbos. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan (Zoogdierverseniging, 2025). Uit het terreinbezoek blijkt dat de omgeving van het plangebied geschikt is voor de boommarter. In de bosschages rondom het plangebied zijn echter geen geschikte rust- of nestplaatsen aangetroffen, zoals ingerotte boomholtes of nestkasten. Wel zijn er houtstapels en dichte struiken aanwezig welke als tijdelijke rustplaatsen kunnen dienen. Deze zijn niet essentieel aangezien er voldoende alternatieve rustplaatsen aanwezig zijn in de omgeving welke intact blijven. Er is daarom geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de OW wat betreft de boommarter.

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte leefgebieden voor de das. Dassen maken gebruik van een dassenburcht, waar ze met een hele familiegroep in leven. Deze burchten bevinden zich in bosranden, houtwallen, brede heggen, in hoogliggend terrein of op hellingen en altijd in de buurt van gras- en akkerland en water. De das is een alleseter en leeft voornamelijk van regenwormen (stapelvoedsel), maar ook van bosvruchten, gevallen fruit, noten, eikels, knollen, maïs, koren, paddenstoelen, knaagdieren, slakken, kevers en hommelen- en wespenbroed. Dassen prefereren graslanden met kort gras als hun jachtterrein (BIJ12, 2017 & Zoogdierverseniging, 2025). In het plangebied zelf is geen essentieel leefgebied van de das aanwezig, aangezien tijdens het terreinbezoek geen verblijfplaatsen (zoals burchten) of sporen (zoals prenten) zijn aangetroffen. Het is niet helemaal uitgesloten dat de das (sporadisch) de weilanden gebruikt om te foerageren of te verplaatsen. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving van het plangebied aanwezig. Door uitstraling van bouwverlichting zoals hiervoor beschreven voor vleermuizen tegen te gaan wordt eventuele verstoring van foeragerende dassen tevens voorkomen. Er is daarom geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de OW indien lichtverstoring wordt voorkomen.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Eekhoorns verblijven in holle ruimtes van bomen of maken zelf meerdere

bolvormige takkennesten hoog in de boom. De takkennesten hebben ieder een eigen functie, zoals een kraamfunctie of foerageerplek (zoogdierverenging, 2025).

Tijdens het terreinbezoek is de omgeving van het plangebied gecontroleerd op aanwezige eekhoornnesten. Er zijn geen nesten aangetroffen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. De bosschages (in de omgeving) van het plangebied zijn daarom geen onderdeel van het (essentiële) leefgebied van de eekhoorn. Er is daarom geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Ow.

Grote bosmuis

Tot voor kort kwam de grote bosmuis alleen in Zuid-Limburg en het uiterste oosten van Nederland voor. Inmiddels gaat het beter met de soort en verspreid de grote bosmuis zich snel meer landinwaarts en zijn er waarnemingen bekend van Drenthe tot aan het noorden van Groningen. De meeste waarnemingen zijn afkomstig van oude eiken- en beukenbossen met een uitgebreide struiklaag. Waar de meer algemene bosmuis voornamelijk in open gedeeltes voorkomt komt de grote bosmuis enkel in dicht begroeide delen voor. De grote bosmuis kan goed klimmen en kan daarmee boomzaden als hazelnoten en eikels eten. De grote bosmuis bouwt een nest als verblijfplaats. Het nest bekleden ze met bladeren en mos en bevindt zich meestal onder wortelstronken van grote bomen ondergronds. Een grote bosmuis wordt gemiddeld 4 maanden oud, waarbij de meeste dieren de winter niet overleven (Zoogdierverenging, 2025).

In de nabije omgeving van het plangebied zijn (nog) geen waarnemingen van de soort bekend (NDFP). Echter is uit het terreinbezoek gebleken dat de bosschages waarin gerooid wordt wel geschikt leefgebied kunnen vormen. Bovendien is de soort recent met een sterke uitbreiding van haar leefgebied bezig én wordt deze soort maar beperkt onderzocht waarmee niet is uitgesloten dat de soort in de bosschages rondom het plangebied aanwezig is.

Geadviseerd wordt daarom nader soortonderzoek uit te voeren in de bosschages die worden gerooid (zie onderstaand kader). Indien de soort wordt aangetroffen dient een vergunning flora en fauna activiteit aangevraagd te worden.

In onderstaand kader is het benodigde nader onderzoek beschreven.

Vervolgstappen grote bosmuis

- Nader soortonderzoek naar de grote bosmuis. Hiervoor kunnen life traps worden geplaatst waarbij een prebait periode van 2 dagen wordt aangehouden. De vallen dienen in de periode september t/m november voor tenminste 2 nachten in het veld geplaatst te worden.

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. De hermelijn komt in allerlei habitats voor zoals in bossen, houtwallen, duinen, akkers, vochtig terrein etc. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen. De soort leeft meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel (Zoogdierverenging, 2025).

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van de bunzing, hermelijn en wezel gedaan (NDFP). Op basis van de aanwezige habitat in het plangebied kan aanwezigheid van deze soorten niet worden uitgesloten. De bosschages in het plangebied zijn potentieel leefgebied voor de kleine marterachtigen. In de bosschages liggen takkenhopen die kunnen fungeren als verblijfplaats. Daarbij fungeren de bosschages tevens als verbindend element waarlangs kleine marterachtigen zich verplaatsen. Daarnaast kunnen de bosschages en het grasland foerageergebied vormen. Er is echter voldoende alternatief en vergelijkbaar foerageergebied in de omgeving van het plangebied aanwezig wat niet wordt aangetast. Daarom is er geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied. In figuur 2.2 en 2.3 zijn de onderdelen van het leefgebied in het plangebied van kleine marterachtigen weergegeven.

Er wordt geadviseerd om op basis van het uitgevoerde terreinbezoek en de habitatbeoordeling zoals weergegeven in figuur 2.2 een vergunning flora en fauna activiteit aan te vragen waarbij wordt aangenomen dat er (verblijfplaatsen) in de bosschages, takkenhopen en -rillen aanwezig zijn die aangetast worden door de werkzaamheden.

Een alternatief is het uitvoeren van nader soortonderzoek naar aanwezigheid van de soorten. Er is namelijk een kans dat kleine marterachtigen niet aanwezig zijn in het plangebied en er dan dus geen vergunning nodig is.

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie 0A
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

Hierbij wordt gebruikt gemaakt van wildcamera's en struikrovers welke gedurende 8 weken tussen juni en half november in het plangebied worden geplaatst (BIJ12, 2024c).

Wanneer er geen kleine marterachtigen worden aangetroffen hoeft geen vergunning aangevraagd te worden. Indien er wel kleine marterachtigen worden aangetroffen moet alsnog een vergunning aangevraagd worden.

Figuur 2.2 Ligging van potentieel habitat voor kleine marterachtigen in het plangebied. Bron achtergrond: ESRI luchtfoto 2023

Figuur 2.3 Voorbeelden van potentiële habitat voor de kleine marterachtigen waar struweel gerooid wordt. Foto links: houtstapel met mogelijke verblijfplaats in te rooien houtwal. Foto rechts: struweel ten zuiden van plangebied waar toekomstig fietspad doorheen komt.

In de tabel op de volgende pagina zijn de vervolgstappen voor de kleine marterachtigen aangegeven.

Vervolgstappen kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

- Aanvragen vergunning flora en fauna activiteit op basis van uitgevoerde habitatbeoordeling in het plangebied;
- Alternatief: Uitvoeren van nader soortonderzoek met wildcamera's en struikrovers gedurende 8 weken in de periode juni t/m half november (BIJ12, 2024c);

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is in de omgeving van het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten, zoals steenmarter, ree, egel en muizensoorten (onder andere rosse woelmuis en veldmuis). De bosschages en weilanden in het plangebied kunnen habitat vormen voor deze soorten. Door de voorgenoemde werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de Provincie Fryslân geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in dat de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFP, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde amfibieën
Bruine kikker			X
Bastaardkikker			X
Groene kikker onbekend			X

In de wijde omgeving van het plangebied zijn geen beschermde soorten amfibieën waargenomen. Op basis van het terreinbezoek worden deze ook niet verwacht in (de directe omgeving van) het plangebied, aangezien geschikt voortplantingswater in de omgeving ontbreekt. Er is daarom geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Ow. Wel kunnen er andere soorten amfibieën aangetroffen waarvoor de zorgplicht van toepassing is.

Vrijgestelde soorten amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is in de omgeving van het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten, zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De sloot in het uiterste zuiden van het plangebied was tijdens het terreinbezoek watervoerend en kan voortplantingshabitat voor deze soorten vormen. De bosschages kunnen als overwinteringsverblijfplaats dienen. Door de voorgenoemde werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de Provincie Fryslân geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in dat de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.9 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.6 Reptielen

Ondanks dat er geen reptielen zijn waargenomen in de directe omgeving van het plangebied blijkt op basis van het terreinbezoek en het landelijke verspreidingspatroon dat de (omgeving) mogelijk toch geschikt leefgebied vormt voor de ringslang. Daarom is deze soort meegenomen in de toetsing.

Ringslang

De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats. Deze liggen veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. De ringslang legt 20-30 eieren per legsel in composthopen, bladhopen en mestvaalten. Over natuurlijke eiafzetplekken van de ringslang is weinig bekend. In natuurlijke riviersystemen zijn dit waarschijnlijk hopen bij elkaar gespoeld organisch materiaal. In venen zijn drooggevallen horsten van bijvoorbeeld zeggen of russen geschikt. Ingerotte boomstobben en dichte lagen organisch materiaal met broei worden ook gebruikt (RAVON, 2025).

Op basis van het terreinbezoek blijkt dat de watergang ten oosten van het plangebied door de ringslang kan worden gebruikt om zich te verplaatsen. Er zijn echter geen geschikte voortplantingsplekken in de (directe) omgeving van het plangebied aanwezig. Wel kunnen de bosschages als (tijdelijke) verblijfplaats fungeren en kan de soort zonnend en/of trekkend in het plangebied aanwezig zijn. Echter zijn er in de omgeving voldoende andere bosschages met potentiële verblijfplaatsen aanwezig die als verblijfplaats kunnen fungeren en waarnaar de soort kan uitwijken.

Geadviseerd wordt om de rooiwerkzaamheden buiten de winterrustperiode van de ringslang uit te voeren, zodat wordt voorkomen dat onverhoopt dieren worden verwond of gedood tijdens deze kwetsbare periode. Uitvoering van de rooiwerkzaamheden kan tussen half maart en half oktober plaatsvinden bij temperaturen hoger dan 10 graden wanneer de soort voldoende actief is. Hierbij dient stapvoets te worden gereden en eventuele houtstapels of dichte struiken dienen onder ecologische begeleiding handmatig verwijderd te worden. Zo kan de ringslang zelfstandig wegkruipen en wordt een overtreding van verbodsbepalingen uit de OW voorkomen.

Wanneer bovenstaande werkwijze niet haalbaar is dient een nader soortonderzoek uitgevoerd te worden naar aanwezige verblijfplaatsen van de ringslang.

Het nader soortonderzoek naar de ringslang wordt uitgevoerd volgens het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2023). De onderzoeksperiode is tussen april en september. Er zijn 5 terreinbezoeken benodigd waarbij gekeken wordt naar zonnende exemplaren en waarbij een route langs oeverzones en structuurovergangen in het plangebied wordt gelopen.

Wanneer blijkt dat de ringslang gebruik maakt van het plangebied dient een vergunning flora en fauna activiteit aangevraagd te worden.

In onderstaand kader zijn de benodigde vervolgstappen voor de ringslang beschreven.

Vervolgstappen ringslang

- Rooiwerkzaamheden uitvoeren gedurende de actieve periode van de ringslang (tussen circa half maart en half oktober) bij temperaturen hoger dan 10 graden. Daarnaast stapvoets rijden en eventuele verblijfplaatsen (zoals houtstapels en dichte struiken) onder ecologische begeleiding handmatig verwijderen;
- Wanneer bovenstaande werkwijze niet haalbaar is dient nader soortonderzoek uitgevoerd te worden. Uitvoeren nader soortonderzoek in de periode april t/m september volgens het soortinventarisatieprotocol van het NGB (2023).

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFP, 2020-2025).

Soort	Beschermingsregime		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde amfibieën
Noordse winterjuffer	X		

Noordse winterjuffer

Noordse winterjuffers planten zich voort in helder, matig voedselrijk, niet zuur water met een ijle rietvegetatie, soms galigaan of kleine lisdodde. Dit zijn meestal verlandingsvegetaties van petgaten, maar het kan ook zeer langzaam stromend water zijn. De overwintering kan op verschillende plekken plaatsvinden maar voornamelijk op heideterreinen in pollen pijpenstrootje (Vlinderstichting, 2024).

Op circa 100 m ten oosten van het plangebied is één waarneming gedaan van de Noordse winterjuffer (NDFP). In het plangebied is geen geschikt voortplantingshabitat aanwezig.

Als overwinteringsplaatsen worden meestal heidegebieden met pollen pijpenstrootje gekozen. De bosschages in en rondom het plangebied hebben derhalve naar verwachting geen (essentiële) functie als overwinteringsgebied. Het aangetroffen imago betreft waarschijnlijk een zwervend individu op zoek naar een overwinteringsplek in de wijde omgeving.

Daarom is er geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de OW wat betreft de werkzaamheden.

2.3.8 Zorgplicht

In de omgeving van het plangebied kunnen vrijgestelde zoogdieren (haas, konijn en ree), amfibieën (zoals bruine kikker) en insecten (zoals dagvlinders en bijen) aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor de Ow in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Zo moet een initiatiefnemer een beeld hebben van de (bijzondere) natuurwaarden op en nabij het plan- of projectgebied. In het kader van de specifieke zorgplicht dient een initiatiefnemer in het geval van verslechterende effecten actief te anticiperen op het voorkomen of verzachten van deze effecten.

Onder de Ow dient onder andere extra aandacht besteed te worden aan soorten van de Rode Lijsten. Provincies kunnen onder de Ow beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht. Vooralnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst-soorten in de NDFP in het plangebied. De Rode Lijst-soorten waarvan waarnemingen in de NDFP bekend zijn, zijn opgenomen in bijlage 3.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.7.

Daarnaast zijn bij het oriënterend veldonderzoek bosschages in en rondom het plangebied waargenomen. Deze hebben een hoge natuurwaarde voor bijvoorbeeld vogels, kleine zoogdieren, amfibieën en insecten. Indien mogelijk is het aan te bevelen deze structuren te behouden en te optimaliseren of binnen het plangebied nieuwe bosschages aanleggen. Hierdoor wordt de biodiversiteit in het gebied versterkt. (Rode Lijst) Soorten kunnen hiervan profiteren. Zie ook paragraaf 2.8. Daarnaast kunnen de maatregelen genoemd in tabel 2.7 bijdragen aan het voorkomen van negatieve effecten op (Rode Lijst) soorten.

Tabel 2.7. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

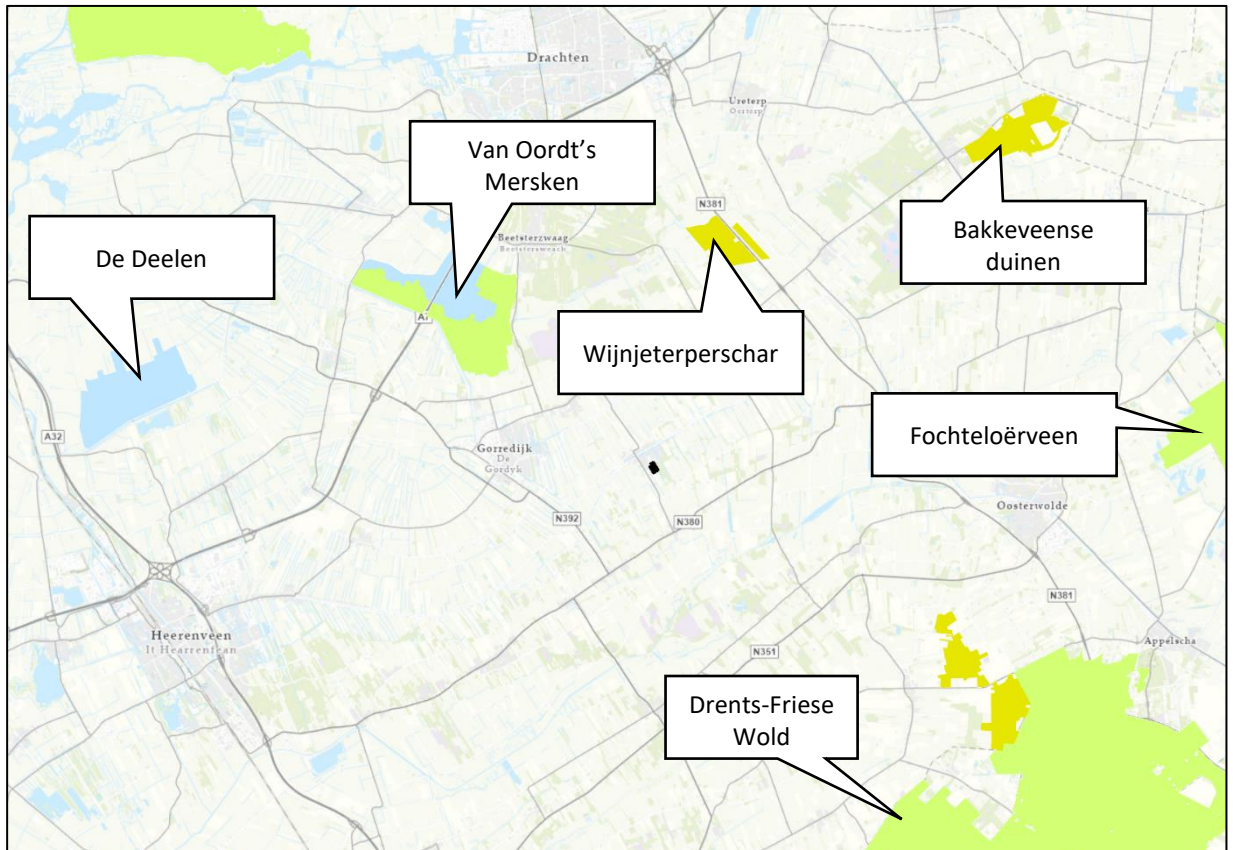
Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren	• Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie (en eventueel bosschages) op het werkterrein kort maaien en kort houden tijdens de werkzaamheden. Deze maatregel mag niet leiden tot aantasting van de functionaliteit van andere beschermde natuurwaarden (zoals verblijfplaatsen van marterachtigen, grote bosmuis en ringslang); • Eén richting op werken naar aanwezige dekking en stapvoets rijden (zoals bosschages); • Ontgravingen na de werkzaamheden zoveel mogelijk afdekken of aanvullen met grond. Alternatief is het plaatsen van loopplankjes of grondhopen in de ontgravingen; • Verlichting dient uitsluitend op het werkterrein gericht te worden en uitstraling naar de omgeving moet worden voorkomen.
Vissen, libellen en amfibieën	• Niet werken in watergangen bij temperaturen beneden het vriespunt; • Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie op het werkterrein kort maaien en kort houden tijdens de werkzaamheden; • Eén richting op werken naar aanwezige dekking en stapvoets rijden (zoals bosschages); • Bij werken in watergangen rustig één richting opwerken naar open water; • Bij dempen van sloten aanwezige vissen en amfibieën overplaatsen naar nabijgelegen watergang onder begeleiding van een ecoloog; • Werken in de actieve periode van amfibieën (gemiddeld half maart t/m half oktober) zodat deze zelfstandig weg kunnen komen van de werkzaamheden.
Insecten en vaatplanten	• Uitsluitend de benodigde vegetatie op de werkterreinen kortmaaien. Bij voorkeur gefaseerd maaibeleid toepassen, zodat altijd voldoende vegetatie intact blijft

2.3.9 Invasieve soorten

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van de invasieve soorten bekend (NDFF). Ten tijde van het terreinbezoek zijn ook geen invasieve exoten aangetroffen in (de omgeving van) het plangebied. Derhalve zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Van Oordts Mersken' ligt op circa 5 kilometer ten noordwesten van het plangebied (zie figuur 2.4). Dit gebied is aangewezen op basis van de Vogelrichtlijn. Binnen een straal van 15 kilometer liggen verschillende andere Natura 2000-gebieden, namelijk Van Oordt's Mersken, Het Sneekermeer, De Alde Feanen, Het Wijnjeterperschar en De Rottige Meenthe.

Figuur 2.4. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (zwarte punt). Bron data: PDOK webservice. Bron achtergrond: ESRI Topo RD

Bij voorliggend planvoornemen is sprake van zowel een realisatie als gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten.

De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermessing. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatiefase en gebruiksfase niet op voorhand uit te sluiten.

De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator. Geadviseerd wordt dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren.

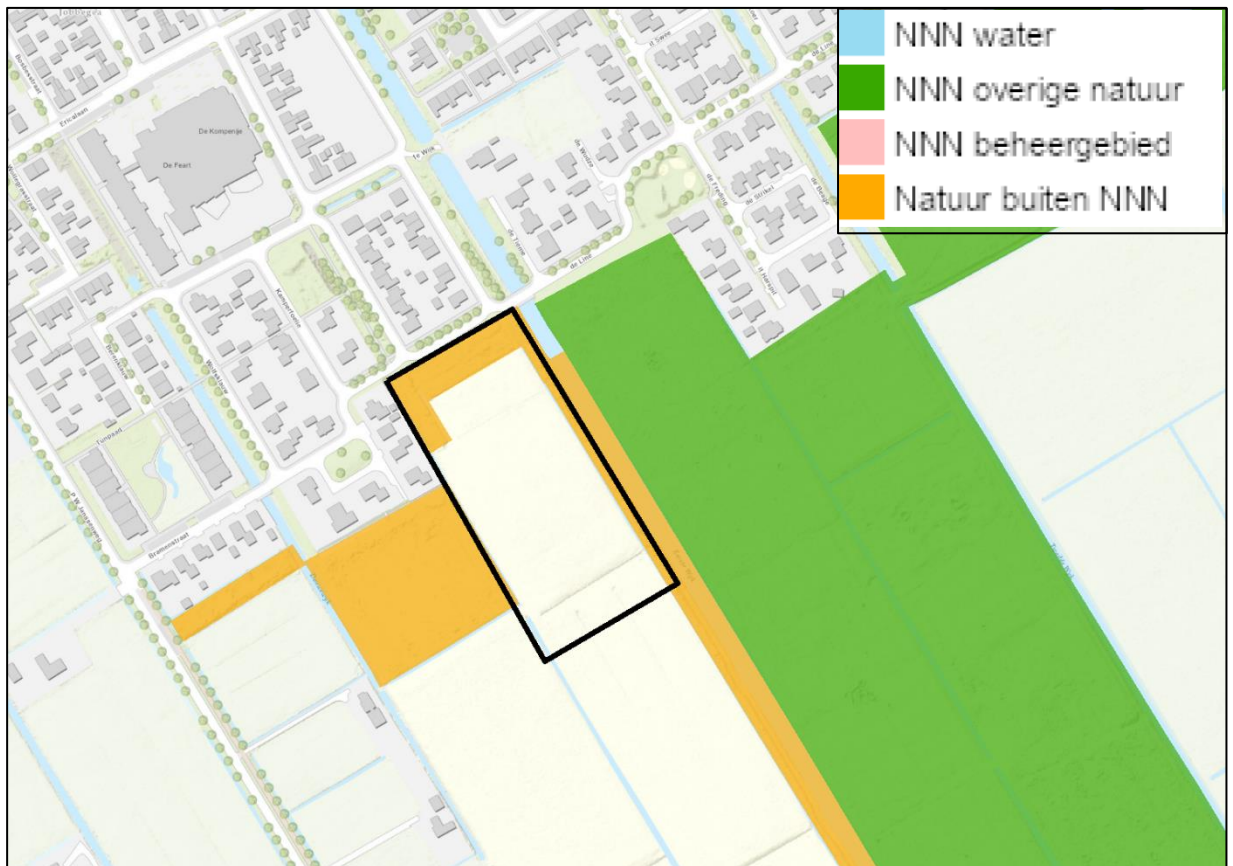
Indien uit de AERIUS-berekening volgt dat er als gevolg van het voornemen een verhoogde stikstofdepositie plaatsvindt op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden, dient dit ecologisch te worden beschouwd door middel van een ecologische Voortoets Stikstof (zie kader volgende pagina).

Vervolgstappen – Natura 2000-gebieden

Er dient een AERIUS-berekening te worden opgesteld voor zowel de realisatie- en gebruiksfase. Indien sprake is van een toename in stikstofdepositie, dient een ecologische Voorstoets Stikstof te worden opgesteld.

2.5 NNN

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van het NNN (zie figuur 2.5). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is gelegen op circa 15 m ten oosten van het plangebied. Aangezien er geen sprake is van externe werking in de provincie Fryslân zijn vervolgstappen niet aan de orde.

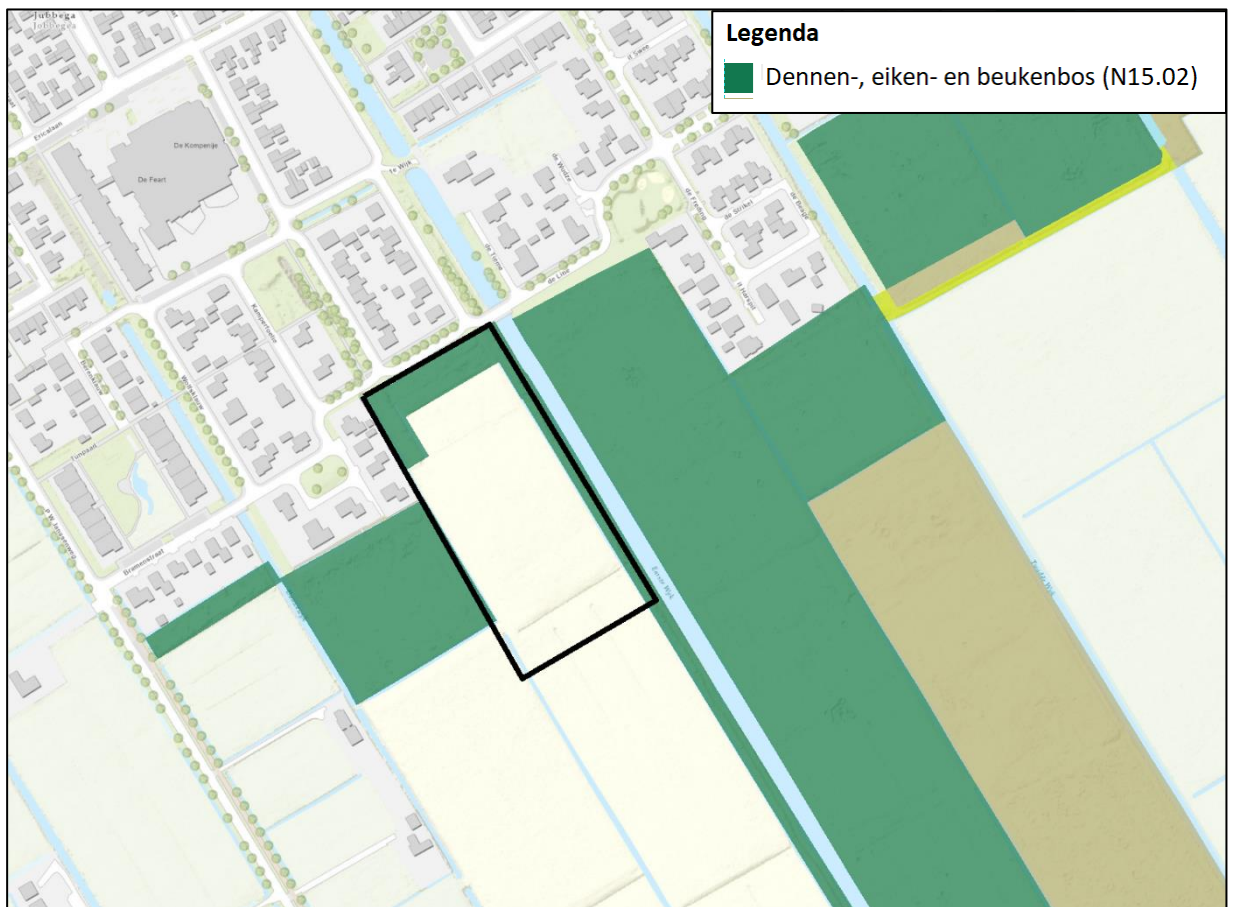

Figuur 2.5. Ligging van het plangebied (zwart omkaderd) ten opzichte van NNN-gebieden. Bron data: Provincie Fryslân. Bron achtergrond: ESRI topo RD

2.6 Overig provinciaal beleid

2.6.1 Natuur buiten NNN

In het plangebied liggen bosschages die vallen onder natuurgebieden buiten het NNN (zie figuur 2.5). Deze gebieden vallen onder het natuurbeheertype 'Dennen-, eiken en beukenbos' (N15.02) (zie figuur 2.6). Het bosschage tussen het plangebied en de 1^e Wijk wordt (deels) geroid en waarschijnlijk wordt er ook begroeiing geroid in het noordelijke bosschage ten behoeve van het nieuwe fietspad. Er dient contact te worden opgenomen met de provincie Fryslân om te bepalen of er vervolgstappen benodigd zijn vanuit de gebiedsbescherming.

Figuur 2.6. Aangewezen natuurbeheertype ten opzichte van liggen plangebied (zwart omkaderd). Bron data: Provincie Fryslân. Bron achtergrond: ESRI topo RD

Vervolgstappen – Natuur buiten NNN

Er dient contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag (provincie Fryslân) om te bepalen of vervolgstappen benodigd zijn voor werkzaamheden in het natuurgebied buiten NNN.

2.6.2 Weidevogelkansgebied en ganzenfoerageergebied

In de omgeving van het plangebied liggen geen aangewezen weidevogelkansgebieden of ganzenfoerageergebieden. De dichtstbijzijnde gebieden liggen op meer dan 5 km afstand. Effecten door de werkzaamheden zijn daarom op voorhand uitgesloten.

2.6.3 Beschermde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap

In (de directe omgeving van) het plangebied zijn bosschages met bomen aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden deze bomen gedeeltelijk gekapt en/of worden houtopstanden mogelijk aangetast. Daarnaast wordt ook de ondergroei binnen deze houtopstanden verwijderd.

Een separate toetsing beschermde houtopstanden is daarom noodzakelijk. In deze nadere toetsing (valt buiten de scope van voorliggende natuurtoets) wordt in eerste instantie bepaald of de houtopstanden beschermd zijn, en zo ja onder welk beschermingsregime (buiten de bebouwingscontour houtkap en/of Omgevingsplan).

Daarnaast wordt in de nadere toetsing houtopstanden bepaald of eventuele vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Mogelijke vervolgstappen bij kap van bomen zijn: een melding houtkap (op basis van Bal – Ow) of een omgevingsvergunning houtkap (gemeentelijke beleid van gemeente Heerenveen).

Ook kunnen graafwerkzaamheden binnen de invloedssfeer van de boomwortels een effect hebben op de vitaliteit van de boom. In dat geval is een Boom Effect Analyse (BEA) noodzakelijk, waarbij wordt getoetst in hoeverre bomen in de invloedssfeer daadwerkelijk negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie 0A
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

werkzaamheden ondervinden. Hierbij kan worden aangenomen dat de wortels van de bomen reiken tot over de gehele breedte van de boomkroon.

In onderstaand kader zijn de benodigde vervolgstappen voor beschermde houtopstanden beschreven.

Vervolgstappen - houtopstanden

- Indien bomen (inclusief rest van de houtopstanden zoals struiken) moeten worden gerooid dient uitgezocht te worden of deze vallen onder beschermde houtopstanden vallen. Vervolgens dient een melding of vergunning ingediend te worden bij het bevoegd gezag (Provincie of gemeente). Mogelijk is er ook sprake van een compensatieplicht;
- Wanneer in de buurt van bomen gegraven wordt (binnen de boomkroon) dient een boomeffectanalyse (BEA) uitgevoerd te worden.

2.7 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Het meenemen van biodiversiteit, door het behouden van aanwezige natuurwaarden en deze te vergroten, verbeteren of verbinden, kan van grote meerwaarde zijn binnen een project. Het kan zorgen voor een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving en levert integrale kansen ten aanzien van duurzaamheids- en klimaatadaptatiedoelen, zoals waterretentie, hittestress beperking, luchtzuivering, etc. Daarnaast kan het bijdragen aan acceptatie van het plan door de omgeving/omwonenden. Binnen het plan zijn er diverse mogelijkheden voor het toevoegen van natuurwaarden en daarmee biodiversiteit.

Hierbij kan gedacht worden aan het realiseren van (nieuwe watergangen) met natuurvriendelijke oevers, de ontwikkeling van kruidenrijke en bloemrijke vegetaties, het aanleggen of optimaliseren van de (bestaande) houtwallen en bosschages, het plaatsen van nestkasten voor broedvogels of vleermuizen, het aanleggen van een voedselbos etcetera. Indien gewenst kunnen deze mogelijkheden verder worden uitgewerkt in een biodiversiteitsadvies en meegenomen worden in het definitieve inrichtingsplan van het gebied.

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Ow) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen vogels met jaarrond beschermd nest in gebouwen, algemene broedvogels, vleermuizen, overige zoogdieren (bunzing, hermelijn, wezel en grote bosmuis) en reptielen (ringslang). In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Omgevings-vergunning flora- en fauna-activiteit Ow aan de orde?
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in onder andere opgaande begroeiing (zoals bosschages), weilanden en oevers van watergangen.	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – verblijfplaatsen en vliegroutes in de omgeving van het plangebied	Ja, mogelijke vliegroutes buiten het plangebied.	Nee, indien lichtuitstraling voorkomen wordt.	Ja, zie tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Overige zoogdieren (bunzing, hermelijn en wezel)	Ja, mogelijk leefgebied met verblijfplaatsen aanwezig (zie figuur 2.3 en 2.4)	Eventueel, indien niet een vergunning flora en fauna activiteit wordt aangevraagd op basis van de habitat-beoordeling (zie hoofdstuk 2.3.4).	Ja, zie tabel 3.2	Ja, aanvragen vergunning op basis van habitatbeoordeling (zie hoofdstuk 2.3.4) OF aanvraag vergunning bij aanwezigheid op basis van uitkomsten nader onderzoek.
Overige zoogdieren (grote bosmuis)	Ja, mogelijk leefgebied met verblijfplaatsen in de bosschages.	Ja, zie tabel 3.3	Ja, zie tabel 3.2	Mogelijk, afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek
Reptielen (ringslang)	Ja, mogelijk overwinteringsgebied in de te rooien bosschages	Nee, tenzij geadviseerde werkwijze (zie tabel 3.2) niet gevolgd kan worden.	Ja, zie tabel 3.2	Mogelijk, afhankelijk van uitkomsten nader onderzoek.
Vrijgestelde soorten	Zie tabel 3.4			

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Ow voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.2 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk. Voor de overige soorten is nader soortonderzoek benodigd (zie tabel 3.3).

Tabel 3.2. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Ow te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	- Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli). Wanneer gewerkt wordt in het broedseizoen dient de onderstaande werkwijze gevolgd te worden: - In overleg met de ecooloog (delen van) het plangebied ongeschikt maken voorafgaand aan het broedseizoen door het kortmaaïen en houden van de vegetatie en het plaatsen van stokjes met lintjes; - Opstarten (deel van de) werkzaamheden voor broedseizoen en continueren in broedseizoen in overleg met de ecooloog; - Controle op broedvogels voorafgaand aan de werkzaamheden door een ecooloog. <u>De rooiwerkzaamheden in de bosschages kunnen alleen worden verricht wanneer middels nader soortonderzoek is uitgesloten dat er verblijfplaatsen van zoogdieren (zoals kleine marterachtigen en grote bosmuis) aanwezig zijn.</u>
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen)	Indien in de schemer en het donker (door)gewerkt wordt dient lichtverstoring voorkomen te worden door bouwverlichting niet te schijnen op bomen, watergangen en gebouwen.
Reptielen (ringslang)	Rooiwerkzaamheden uitvoeren gedurende de actieve periode van de ringslang (tussen circa half maart en half oktober) bij temperaturen hoger dan 10 graden. Daarnaast stapvoets rijden en eventuele verblijfplaatsen (zoals houtstapels en dichte struiken) onder ecologische begeleiding handmatig verwijderen zodat aanwezige ringslangen kunnen wegruipen.

In tabel 3.1 is aangegeven dat er (mogelijk) nader onderzoek nodig is naar zoogdieren (grote bosmuis, bunzing, hermelijn en wezel) en reptielen (ringslang) indien geen maatregelen genomen kunnen worden. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.3 uiteengezet.

Tabel 3.3. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Zoogdieren (bunzing, hermelijn en wezel)	Het nader soortonderzoek dient plaats te vinden met wildcamera's en struikrovers gedurende 8 weken in de periode juni t/m half november (BIJ12, 2024c).
Overige zoogdieren (grote bosmuis)	Het nader soortonderzoek vindt plaats met life traps. Er wordt een prebait periode van 2 dagen aangehouden. De vallen dienen in de periode september t/m november voor tenminste 2 nachten in het veld geplaatst te worden.
Reptielen (ringslang)	Het nader soortonderzoek naar de ringslang wordt uitgevoerd volgens het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2023). De onderzoeksperiode is tussen april en september. Er zijn te 5 terreinbezoeken benodigd

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.9 blijkt dat in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4.

Onder de Ow dient nadere aandacht te worden besteed aan soorten van de Rode Lijsten. Onder de Ow kunnen provincies beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst-soorten in de NDFF in het plangebied. Door middel van de maatregelen beschreven in tabel 3.4 kan op negatieve effecten worden gemitigeerd op (een deel van) de opgenomen Rode Lijst-soorten. Daarnaast kan de biodiversiteit worden versterkt in het gebied door het behouden/versterken van bosschages, bomenrijen en watergangen in het plangebied. Zie ook paragraaf 2.7 voor kansen voor biodiversiteit. Ook hier kunnen (Rode Lijst) soorten van profiteren.

Tabel 3.4 Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren	- Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie (en eventueel bosschages) op het werkterrein kort maaien en kort houden tijdens de werkzaamheden. Deze maatregel mag niet leiden tot aantasting van de functionaliteit van andere beschermde natuurwaarden (zoals verblijfplaatsen van zoogdieren en ringslang); - Eén richting op werken naar aanwezige dekking en stapvoets rijden (zoals bosschages); - Ontgravingen na de werkzaamheden zoveel mogelijk afdekken of aanvullen met grond. Alternatief is het plaatsen van loopplankjes of grondhopen in de ontgravingen; - Verlichting dient uitsluitend op het werkterrein gericht te worden en uitstraling naar de omgeving moet worden voorkomen.
Vissen, libellen en amfibieën	- Niet werken in watergangen bij temperaturen beneden het vriespunt; - Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie op het werkterrein kort maaien en kort houden tijdens de werkzaamheden; - Eén richting op werken naar aanwezige dekking en stapvoets rijden (zoals bosschages); - Bij werken in watergangen rustig één richting opwerken naar open water; - Bij dempen van sloten aanwezige vissen en amfibieën overplaatsen naar nabijgelegen watergang onder begeleiding van een ecooloog; - Werken in de actieve periode van amfibieën (gemiddeld half maart t/m half oktober) zodat deze zelfstandig weg kunnen komen van de werkzaamheden.
Insecten en vaatplanten	Uitsluitend de benodigde vegetatie op de werkterreinen kortmaaien. Bij voorkeur gefaseerd maaibeleid toepassen, zodat altijd voldoende vegetatie intact blijft

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natura 2000

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Van Oordt's Mersken' op 5 km afstand van het plangebied.
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermessing door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd in de uitvoerings- en gebruiksfase.
Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend.

3.2.2 NNN

In tabel 3.7 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.7. Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Circa 15 m afstand
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

3.2.3 Natuur buiten NNN

In het plangebied liggen bosschages die vallen onder natuurgebieden buiten het NNN (zie figuur 2.5). Er dient contact te worden opgenomen met de provincie Fryslân om te bepalen of er vervolgstappen benodigd zijn vanuit de gebiedsbescherming.

3.2.4 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van overig provinciaal beleid van de Provincie Fryslân. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde.

3.3 Beschermde houtopstanden bebouwingscontour houtkap

In de bosschages in het plangebied wordt naar verwachting gerooid als gevolg van het planvoornemen. Het is onbekend of de bomen en bosschages in het plangebied vallen onder beschermde houtopstanden Ow (of voormalige Boswet). Dit dient uitgezocht te worden via de provincie Fryslân en gemeente Heerenveen. Indien er sprake is van beschermde houtopstanden Ow dient een melding of vergunning aangevraagd te worden bij de provincie Fryslân. Aanvullend kan de gemeentelijke regelgeving van toepassing zijn. Mogelijk is ook sprake van een herplantplicht. Indien er geen sprake is van een beschermde houtopstand Ow dient voldaan te worden aan de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Heerenveen. Wanneer dicht langs bomen gegraven wordt is in overleg met een deskundige mogelijk een Boom Effect Analyse (BEA) noodzakelijk om de locatie van de boomwortels te bepalen.

3.4 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Het meenemen van biodiversiteit, door het behouden van aanwezige natuurwaarden en deze te vergroten, verbeteren of verbinden, kan van grote meerwaarde zijn binnen een project. Het kan zorgen voor een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving en levert integrale kansen ten aanzien van duurzaamheids- en klimaatadaptatiedoelen, zoals waterretentie, hittestress beperking, luchtzuivering, etc. Daarnaast kan het bijdragen aan acceptatie van het plan door de omgeving/omwonenden. Binnen het plan zijn er diverse mogelijkheden voor het toevoegen van natuurwaarden en daarmee biodiversiteit. Hierbij kan gedacht worden aan het realiseren van (nieuwe watergangen) met natuurvriendelijke oevers, de ontwikkeling van kruidenrijke en bloemrijke vegetaties, het ontwikkelen of optimaliseren van de (bestaande) houtwallen en bosschages, het plaatsen van nestkasten voor broedvogels of vlermuizen, het aanleggen van een voedselbos etcetera. Indien gewenst kunnen deze mogelijkheden verder worden uitgewerkt in een biodiversiteitsadvies en meegenomen worden in het definitieve inrichtingsplan van het gebied.

Literatuurlijst

BIJ12, 2024a. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 2.0, augustus 2024.

BIJ12, 2024b. Kennisdocument ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Versie 2.0, augustus 2024.

BIJ12, 2024c. Kennisdocument Kleine marterachtigen. Versie 1.0, januari 2024.

BIJ12, 2017. Kennis document das (*Meles meles*). Versie 1.0, juli 2017.

NatuurInclusief – Ecologisch advies- en projectbureau, 2024. Lijst beschermde soorten Ow (Juni 2024)

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep, 2023. 'Standaarden en protocollen' (2023)

Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023.

<https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>

Zoogdiervereniging & Netwerk Groene Bureaus, 2021.

Netwerk Groene bureaus, 2021. Vleermuisprotocol

Overig

NDFP

Street Smart

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

01 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuur netwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Vogels (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie OA
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie 0A
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega

projectnummer 0496879.100

3 april 2025 revisie OA

Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		Artikel 11.37 Bal	Artikel 11.46 Bal	Artikel 11.54 Bal en bijlage IX
		Vogels	Strikt beschermde soorten	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.   2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel   b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of   c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.   1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega

projectnummer 0496879.100

3 april 2025 revisie 0A

Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Ow - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
  - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
  - de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
  - tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie 0A
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour,
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 2.44 lid 5 Ow

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Ow - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 11.3.1 en 11.3.2 Bal van de Ow. De Ow heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Ow worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Ow komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Ow heeft vastgesteld, is de Ow overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Ow wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;

- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Ow is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Ow vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.

De grens van de bebouwde kom Ow is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Ow.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Ow heeft vastgesteld, is de Ow overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Ow stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden.

Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Ow geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ow;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - o wegbeplantingen;
  - o beplantingen langs waterwegen, en
  - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie 0A
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
  - vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
  - vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenonthefing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
  - vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Ow)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening. Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 22 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP) geraadpleegd². Hierbij is nagegaan of er in de periode 2019-2024 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt zoals RAVON, SOVON en de vlinderstichting. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2023.2) (Natura 2000-gebieden) en de

---

² Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFP (2024) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Natuurtoets

Realisatie nieuwe woningbouw nabij Jubbega
projectnummer 0496879.100
3 april 2025 revisie 0A
Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Ow

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Ow. Indien onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Ow beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Bijlage 23 Rode Lijst-soorten uit NDFF

Bijlage 3 Rode Lijst-soorten uit NDFF

Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn in of nabij het plangebied	
Soortgroep	Soort
Vogels	Boerenwaluw
	Grauwe vliegenvanger
	Huismus
	Huiswaluw
	Koekoek
	Wielewaal
Vleermuizen	Laatvlieger
Insecten	Noordse winterjuffer
Planten	Krabbenscheer

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl